

การดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล
**The Operation of Moral Schools Following the Guidelines of the
Yuvabadhana Foundation in Schools under the Satun Primary Educational
Service Area Office**

รอสีติ๊ะ บุเก็ม¹, ศัจฉนันท์ แก้ววงศ์ศรี²

^{1,2}มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา, ประเทศไทย

Roseedah Bukem¹, Sajanun Kheowvongsri²

^{1,2}Hatyai University, Songkhla, Thailand

✉: roseedah.buk.010@hu.ac.th
(Corresponding Email)

Received: 12 April 2025; Revised: 26 April 2025; Accepted: 05 May 2025

© The Author(s) 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล 2) เปรียบเทียบการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา และ 3) รวบรวมข้อเสนอแนะการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.14$, S.D. = 0.86) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการสร้างการรับรู้และยอมรับ 2) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ จำแนกตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ 3) ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมพบว่า (1) ควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และถอดบทเรียนอย่างต่อเนื่อง (2) ควรมีการใช้แผนพัฒนาโรงเรียนและประชาสัมพันธ์ขยายผลการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (3) ควรมีการเน้นย้ำเรื่องบทบาทและหน้าที่ของครูและบุคลากรและ ควรมีการนิเทศติดตามโครงการคุณธรรมภายในอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ: โรงเรียนคุณธรรม, การดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม, มูลนิธิยุวพัฒน์

Abstract

This research article aimed to 1) examine the level of implementation of the Moral School Program following the Yuvabadhana Foundation's guidelines in schools under the Satun Primary Educational Service Area Office. 2) compare the implementation based on gender, work experience, and school size. 3) gather recommendations for improving the program's implementation. A questionnaire, verified for reliability (Cronbach's Alpha = 0.98), was utilized for data collection. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test. The findings revealed that 1) the overall and aspect-specific implementation was at a moderate level ($\bar{x} = 3.14$, S.D. = 0.86), with the highest average in the area of raising awareness and acceptance. 2) statistically significant differences in implementation were found based on school size at the .001 level, while gender and work experience showed no significant differences. 3) key recommendations included conducting regular knowledge-sharing sessions, utilizing school development plans, emphasizing staff roles, and ensuring continuous internal supervision of the program.

Keyword: Moral school, The operation of Moral Schools, Yuvabadhana Foundation

1. บทนำ

คุณธรรมเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 ซึ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม โดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อเตรียมผู้เรียนให้สามารถดำรงตนในสังคมอย่างสงบสุข และท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีในยุคโลกาภิวัตน์เยาวชนไทยต้องเผชิญกับความเสี่ยงจากพฤติกรรมที่ขาดคุณธรรม ค่านิยมที่ผิดเพี้ยน และความสับสนทางจริยธรรมมากขึ้น โรงเรียนจึงจำเป็นต้องเสริมสร้างบทบาทให้แข็งแกร่งขึ้น โดยมุ่งพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่เน้นความรับผิดชอบ การรู้หน้าที่ และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเข้าใจและเคารพซึ่งกันและกัน

โครงการ “โรงเรียนคุณธรรม” โดยมูลนิธิยุวพัฒน์ เป็นแนวทางสำคัญที่ส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณธรรม ซึ่งได้รับการส่งเสริมจากกระทรวงศึกษาธิการให้ขยายผลไปยังสถานศึกษาทั่วประเทศ โดยหลักการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านการสร้างการรับรู้และยอมรับ 2) ด้านการสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ 3) ด้านการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 4) ด้านการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 5) ด้านการลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 6) ด้านการสร้างกลไกขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม (มูลนิธิยุวพัฒน์, 2564, น. 36-83) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ได้ตระหนักถึงความสำคัญว่าโครงการโรงเรียนคุณธรรมเป็นโครงการที่ดี ต้องทำทันที ต้องทำพร้อมกัน ต้องทำทั้งหมด โดยมอบหมายให้กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบในการขับเคลื่อนนโยบาย และมีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรมทั้งหมด ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เป็นต้นมา แต่ยังคงพบว่าการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรมยังไม่เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร มีโรงเรียนที่เป็นศูนย์ขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมยังไม่ครบทุกโรงเรียน และผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูลบางคน ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทาง

มูลนิธิยุวพัฒน์ส่งผลให้การดำเนินงานของผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ไม่ประสบผลสำเร็จและความยั่งยืนในการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรมไม่ชัดเจน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลกลุ่มงานนิเทศและติดตามผลการจัดการศึกษา, 2567)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาที่มุ่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลให้มีคุณภาพตามแนวทางของมูลนิธิยุวพัฒน์ ด้านการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของครูต่อการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง** ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล ปีการศึกษา 2567 มีประชากรทั้งหมด จำนวน 1,559 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามาเน่ (Yamane, 1973, pp.727-728) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 318 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา และกำหนดให้ข้อมูลแต่ละระดับโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** คือ แบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) ของครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล

การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางในการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม ด้านการสร้างการรับรู้และยอมรับ ด้านการสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ ด้านการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ด้านการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ด้านการลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง และด้านการสร้างกลไกขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม

2. กำหนดวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อกำหนดขอบเขตของการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม

3. สร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ นิยามศัพท์เฉพาะ และกรอบแนวคิดในการวิจัย
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญและมีความรู้ในเรื่องโรงเรียนคุณธรรม ผู้เชี่ยวชาญในการบริหารสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความเหมาะสมในการใช้ภาษา แล้วนำผลมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในช่วง 0.67–1.00
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเสนอต่ออาจารย์ ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง
7. นำแบบสอบถามที่ทำการปรับปรุงมาแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กลับกลุ่มครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ 0.983
8. จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 318 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล
2. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ถึงผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล เพื่อแนะนำตัวและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
3. ดำเนินการเก็บข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามโดยใช้ Google form ผ่านทางระบบ My Office ของโรงเรียน และส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ให้กับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
4. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ไปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลการวิจัยต่อไป

4. ผลการวิจัย

1. การดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

ผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม ตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.14$, S.D. = 0.86) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการสร้างการรับรู้และยอมรับ ($\bar{x} = 3.38$) รายละเอียดดังแสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยภาพรวมและรายด้าน

(n= 318)

การดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม ตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการสร้างการรับรู้และยอมรับ	3.38	0.92	ปานกลาง
2. ด้านการสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ	3.16	0.89	ปานกลาง
3. ด้านการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	3.13	0.93	ปานกลาง
4. ด้านการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	3.10	0.95	ปานกลาง
5. ด้านการลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง	3.05	0.95	ปานกลาง
6. ด้านการสร้างกลไกขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม	3.01	0.96	ปานกลาง
รวม	3.14	0.93	ปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร จำแนกตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์การทำงาน และ ขนาดของสถานศึกษา พบว่า ครูที่มีเพศและประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังรายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2- 4

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยภาพรวมและรายด้าน

การดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม ตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์	เพศ				t	Sig.
	ชาย		หญิง			
	n=101		n=217			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการสร้างการรับรู้และยอมรับ	3.48	0.82	3.42	0.76	0.63	0.10
2. ด้านการสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ	3.22	0.81	3.14	0.81	0.82	0.88
3. ด้านการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	3.15	0.85	3.12	0.87	0.34	0.66
4. ด้านการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ ของโรงเรียน	3.09	0.89	3.10	0.90	-0.81	0.85
5. ด้านการลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการ เปลี่ยนแปลง	3.05	0.90	3.05	0.89	0.001	0.56
6. ด้านการสร้างกลไกขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม	2.99	0.94	3.01	0.89	-0.13	0.34
รวม	3.16	0.87	3.14	0.85	0.14	0.57

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามตัวแปร ประสิทธิภาพการทำงาน
โดยภาพรวมและรายด้าน

(n=318)

การดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม ตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์	ประสบการณ์การทำงาน				t	Sig.
	ต่ำกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป			
	n=160		n=158			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการสร้างการรับรู้และยอมรับ	3.35	0.76	3.52	0.80	-1.85	0.30
2. ด้านการสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ	3.11	0.82	3.21	0.80	-1.06	0.96
3. ด้านการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	3.06	0.83	3.19	0.90	-1.32	0.14
4. ด้านการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	3.03	0.88	3.17	0.91	-1.46	0.27
5. ด้านการลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง	2.96	0.88	3.13	0.90	-1.71	0.43
6. ด้านการสร้างกลไกขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม	2.93	0.89	3.08	0.92	-1.48	0.50
รวม	3.07	0.84	3.22	0.87	-1.48	0.43

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามตัวแปร ขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

(n=318)

การดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม ตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์	แหล่ง ความแปรปรวน	df	ss	MS	F	Sig.
1. ด้านการสร้างการรับรู้และยอมรับ	ระหว่างกลุ่ม	2	26.85	13.43	***24.83	0.000
	ภายในกลุ่ม	315	170.34	0.54		
	รวม	317	197.19			
2. ด้านการสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ	ระหว่างกลุ่ม	2	9.66	4.83	***7.67	0.001
	ภายในกลุ่ม	315	198.44	0.63		
	รวม	317	208.10			
3. ด้านการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	20.63	10.31	***15.00	0.000
	ภายในกลุ่ม	315	216.56	0.69		
	รวม	317	237.19			

4. ด้านการกำหนดวิธีการบรรลุ	ระหว่างกลุ่ม	2	15.05	7.53	***9.87	0.000
คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	ภายในกลุ่ม	315	240.21	0.76		
	รวม	317	255.27			
5. ด้านการลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุ	ระหว่างกลุ่ม	2	14.49	7.25	***9.63	0.000
เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง	ภายในกลุ่ม	315	236.94	0.75		
	รวม	317	251.44			
6. ด้านการสร้างกลไกขับเคลื่อน	ระหว่างกลุ่ม	2	12.61	6.31	***7.98	0.000
โรงเรียนคุณธรรม	ภายในกลุ่ม	315	248.84	0.79		
	รวม	317	261.45			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	16.55	8.28	***12.50	0.000
	ภายในกลุ่ม	315	218.56	0.69		
	รวม	317	235.11			

*** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ตารางที่ 5 ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์

ด้านการดำเนินงาน	ข้อเสนอแนะสำคัญ
การสร้างการรับรู้และยอมรับ	เน้นบทบาทหน้าที่ของครู, ส่งเสริมประชาสัมพันธ์, ประชุมรับรู้ร่วมกัน
การสร้างครูและนักเรียนแกนนำ	สร้างรุ่นต่อเนื่อง, ส่งเสริมอบรมพัฒนาตนเอง, ครูทุกคนมีส่วนร่วม
การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์	ร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก, ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รับทราบ, กำหนดอัตลักษณ์ชัดเจนสอดคล้องกับเป้าหมาย
การกำหนดวิธีการบรรลุอัตลักษณ์	ให้รางวัล, ประชาสัมพันธ์ผลงาน, บูรณาการในรายวิชา
การลงมือปฏิบัติ	ใช้แผนพัฒนาโรงเรียน, ทำงานเป็นทีม, ยึดหลักการพัฒนาโรงเรียน คุณธรรม
การสร้างกลไกขับเคลื่อน	ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้, นิเทศติดตามต่อเนื่อง, ประชาสัมพันธ์ เครือข่าย

5. อภิปรายผล

1. การดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูล สพฐ. ที่รายงานว่ามีโรงเรียนในสังกัดเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. จำนวนทั้งสิ้น 159 โรงเรียน แต่มีเพียง 16 โรงเรียนเท่านั้นที่ได้รับการประเมินเป็นโรงเรียนคุณธรรมระดับ 3 ดาว และ 22 โรงเรียนเป็นโรงเรียนคุณธรรมระดับ 2 ดาว ซึ่งยังต่ำกว่าเป้าหมายที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครได้กำหนดไว้ สาเหตุหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนโครงการ คือ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นกลไกหลักในการถ่ายทอดและเชื่อมโยงนโยบายจากต้นสังกัดไปสู่ครูและนักเรียน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ เกรียงไกร ผาตธสง (2562) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย แต่ละด้านพบว่า ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน รองลงมาคือด้านการวางแผนงานคุณธรรม ด้านปฏิบัติงานตามแผน และด้านการติดตามการนิเทศ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนไม่สามารถบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมได้เพียงผู้เดียว ต้องอาศัยความเข้าใจและความร่วมมือจากหลายฝ่าย เช่น ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เพื่อให้การบริหารโรงเรียนคุณธรรมดำเนินงานไปด้วยความเรียบร้อย ส่วนรายด้านผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการสร้างการรับรู้และยอมรับ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ยังไม่สามารถถ่ายทอดแนวคิดของโรงเรียนคุณธรรมไปยังบุคลากรและขาดแนวทางที่เป็นรูปธรรมในการดำเนินงาน เพราะหลักการแรก คือหลักการทำทั้งโรงเรียน ดังนั้นจำเป็นต้องให้ทุกคนรับรู้ เข้าใจ และยอมรับ หลักการและกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้กระจ่างชัด สอดคล้องกับ สถาบันพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวพัฒน์ (2564) ที่ระบุว่า การสร้างการรับรู้ เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม จัดว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากเพราะการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางของมูลนิธิยุวพัฒน์ ต้องทำทั้งโรงเรียน ดังนั้น จำเป็น ต้องให้ทุกคนเข้าใจกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ความสำเร็จของโรงเรียนคุณธรรมต้องอาศัยการสื่อสารและการสร้างการรับรู้ที่มีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านการสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เนื่องจากแม้ว่าทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครจะเป็นโรงเรียนคุณธรรม มีการคัดเลือกครูและนักเรียนแกนนำ และส่งเสริมสนับสนุนในระดับหนึ่ง แต่บางโรงเรียนไม่ได้รับการพัฒนาหลักสูตรหรือจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมเลย ส่งผลให้บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการดำเนินงาน ทำนองเดียวกับงานวิจัยของ โนโรยดา มามะ (2562) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรมในโครงการกองทุนการศึกษา รุ่นที่ 3 (ภาคใต้) พบว่า การดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรม ในโครงการกองทุนการศึกษา รุ่นที่ 3 (ภาคใต้) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และปัญหาในการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม คือโรงเรียนประสบปัญหาบุคลากรขาดความตระหนัก ขาดความร่วมมือ และขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ ทั้งนี้ถึงแม้ว่าครูส่วนใหญ่ยอมรับว่าตนเองมี

ความรู้ความเข้าใจและความตระหนักเป็นอย่างดี แต่ในทางปฏิบัติเกิดช่องว่างขึ้นจึงเป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม และโรงเรียนชาดการนิเทศติดตามภายใน อีกทั้งขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาแกนนำ

1.3 ด้านการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเนื่องจากผู้บริหาร ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ กล่าวคือบางโรงเรียน ผู้บริหารเป็นคนกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ขึ้นมาเอง หรือกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ขึ้นมาก่อน โดยไม่ผ่านหลักการท่าจากล่างขึ้นบน (Bottom-up) ซึ่งจะต้องกำหนดเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มนักเรียนเป็นลำดับแรกไว้ในคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน จากเหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารแบบบนลงล่าง (Top-down) ของ Elmore (Elmore, 1979) ที่ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดเป้าหมายและกระบวนการโดยตรงจากส่วนบนของโครงสร้างองค์กร และคาดหวังให้ระดับล่างดำเนินการตาม แนวทางดังกล่าวอาจทำให้เกิดความไม่ตรงกันระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติ เนื่องจากขาดการรับรู้และความรู้สึกมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง โดยเฉพาะครูในฐานะผู้ขับเคลื่อนกิจกรรม และนักเรียนในฐานะกลุ่มเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

1.4 ด้านการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เนื่องจาก ผู้บริหารและครูไม่เป็นแบบอย่างที่ดีซึ่งกันและกัน ขาดการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำโครงการคุณธรรม บางโรงเรียนมีเฉพาะโครงการคุณธรรมของห้องเรียน แต่ไม่มีโครงการคุณธรรมของครูหรือผู้บริหาร หรือมีโครงการคุณธรรมของนักเรียนแต่ นักเรียนไม่ได้คิดเอง ไม่ได้ลงมือทำเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีรักษ์ เรืองรัตน์ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า 1) สภาพการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการคุณธรรม สพฐ.เป็นไปตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ซึ่งเป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธานเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 โดยให้โรงเรียนแต่ละแห่งต้องวิเคราะห์คุณธรรม อัตลักษณ์ของตนเองเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม 2) แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประกอบด้วย ประเด็นที่ 1 การสร้างการรับรู้ และการยอมรับ ประเด็นที่ 2 การสร้างครูแกนนำ นักเรียนแกนนำ ประเด็นที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ประเด็นที่ 4 การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ประเด็นที่ 5 ลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงและประเด็นที่ 6 สร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม

1.5 ด้านการลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีการนำหลักการทรงงานของรัชกาลที่ 9 มาเป็นหลักคิดในการปฏิบัติงาน แต่ยังไม่มีการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมและแผนปฏิบัติการ หรือมีการจัดทำแต่ไม่ปฏิบัติตามแผน และไม่นำมาเป็นเครื่องมือในการกำกับการปฏิบัติงาน และสาเหตุที่สำคัญอีก

ประการหนึ่ง คือ โรงเรียนไม่ได้นำหลักการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมมาใช้ให้ครบถ้วนทุกหลักการ สอดคล้องกับ สภา ผ่องอุบล (2556) ได้กล่าวว่า การวางแผนงานคุณธรรม หรือแผนพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม หมายถึง การกำหนดขอบข่ายการพัฒนา สำนวญวิเคราะห์และจัดลำดับ ปัญหาและความต้องการ กำหนดเป้าหมายและ วิธีดำเนินการ จัดทำแผนงานโครงการงบประมาณ จัดเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรและกำหนดผลที่ คาดหวังที่จะเกิดขึ้นกับผู้บริหารโรงเรียนจาก การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

1.6 ด้านการสร้างกลไกขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนและครู ขาดการนิเทศภายในเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียน คุณธรรมอย่างสม่ำเสมอ คณะทำงานไม่ได้ถอดบทเรียนและสรุปเป็นบทเรียนที่ได้จากความสำเร็จหรือความ ผิดพลาดในการทำงานและนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม และไม่มีการสร้างเครือข่าย โรงเรียนคุณธรรมกับโรงเรียนใกล้เคียงหรือโรงเรียนในเครือข่ายที่สนใจจะพัฒนางานคุณธรรมด้วยกัน สอดคล้องกับ วีระยุทธ ชาศะกาญจน์ (2552) ได้กล่าวว่า การติดตาม นิเทศงาน หมายถึง ขั้นตอนการ เปรียบเทียบผลการแก้ปัญหาที่ได้จากการตรวจสอบแล้ว หากผลเป็นไปตามมาตรฐานก็กำหนดเป็นมาตรฐาน เพื่อยึดถือเป็นแนวทาง ปฏิบัติต่อไป หากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้นให้ปฏิบัติ และแก้ไขตามลักษณะที่ค้นพบ

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 เพศ พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตาม แนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร มีการปฏิบัติต่อครูผู้สอนอย่าง เสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยไม่จำกัดเพศ ทุกคนต่างก็ได้รับความรู้ในเรื่องการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม และ เปิดโอกาสให้ทั้งเพศชายและเพศหญิง ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรม ร่วมกันทุกด้าน จึงทำให้ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม ไม่แตกต่าง กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทราภรณ์ ดวงตา (2563) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงาน โรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 5 พบว่า การ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ โดยผู้บริหารและครู ผู้รับผิดชอบที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากสภาพการ ดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมมุ่งให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานแสดงศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มกำลัง ความสามารถ จึงทำให้เพศไม่ส่งผลต่อการดำเนินการโรงเรียนคุณธรรม

2.2 ประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ เป็นไปตามสมมติฐาน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากแม้ว่าครูที่มีประสบการณ์ต่างกันจะมีมุมมองที่หลากหลาย แต่ก็มีความ คิดเห็นต่อการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมไปในทิศทางเดียวกันให้ความสำคัญกับทุกด้าน ประกอบกับ

ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และมีการมอบหมายงานเหมาะสมตามความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของนารี จันคง (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ผลเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรมในลักษณะเดียวกันที่เห็นความสำคัญของทุกด้าน

2.3 ขนาดของสถานศึกษา พบว่า ครูผู้สอนที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ถึงแม้ว่าจะมีขนาดของสถานศึกษาที่แตกต่างกันแต่การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมไม่ได้ขึ้นอยู่กับขนาดของสถานศึกษาเท่านั้น หากแต่ยัง ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆที่เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานอีกหลายมิติ เช่น จำนวนบุคลากร สภาพแวดล้อมของโรงเรียน รวมถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน การมีข้อจำกัดในการบริหารงานบุคคลตามขนาดของสถานศึกษาจึงไม่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานเพราะบุคลากรที่มีจะสามารถประสานความร่วมมือในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิราณี ฤทธิเดช (2565) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานตามแนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม ส พฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 4 พบว่า ขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีการพัฒนาการดำเนินงานตามแนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม ส พฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 4 ด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนเพิ่มขึ้นแตกต่างกัน

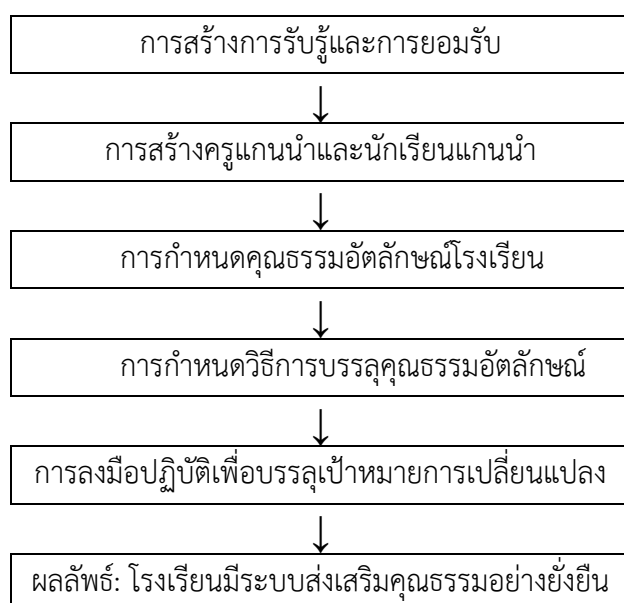
3. ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุดคือควร มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และถอดบทเรียนอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ ควรมีการใช้แผนพัฒนาโรงเรียน และแผนปฏิบัติการในการปฏิบัติงานและควรมีการประชาสัมพันธ์ขยายผลการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และสุดท้ายคือ ควรมีการเน้นย้ำเรื่องบทบาทและหน้าที่ของครูและบุคลากรและ ควรมีการนิเทศติดตามโครงการคุณธรรมภายในอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมต้องการการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น นอกจากนั้นการนำแผนพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมและแผนปฏิบัติการมาใช้เป็นแนวทางและเครื่องมือในการกำกับติดตามการปฏิบัติงานช่วยให้ทุกคนรับรู้รายละเอียดและประสานความร่วมมือกันให้งานแล้วเสร็จ ในส่วนของการประชาสัมพันธ์ก็จะช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมจากครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ การนิเทศติดตามช่วยให้โรงเรียนมั่นใจว่าโครงการดำเนินไปตามเป้าหมาย และการเน้นย้ำบทบาทของครูอย่างสม่ำเสมอพร้อมทั้งได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ให้กำลังใจกันช่วยลดอุปสรรคในการดำเนินงาน ซึ่ง

สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาธศรี อธิสิทธิ์ (2563) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารโครงการ โรงเรียนคุณธรรม สภฐ.ต้นแบบ กรณีศึกษาโรงเรียนในจังหวัดสกลนคร พบว่า สภาพปัญหาในการพัฒนา โครงการโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านการสร้างการรับรู้ และยอมรับ 2) ด้านการสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ 3) ด้านการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของ โรงเรียน 4) ด้านการกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 5) ด้านการลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุ เป้าหมายการเปลี่ยนแปลง และ 6) ด้านการสร้างกลไกขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม โดยผู้บริหารเป็นผู้มี บทบาทที่สำคัญอย่างยิ่ง ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน การนำแผนการไปปฏิบัติการนิเทศติดตามและประเมินผล เพื่อจะได้ทราบความก้าวหน้าและความสำเร็จของงาน

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านการสร้างกลไกขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมที่มีระดับต่ำสุด เพื่อให้โรงเรียนมีการนำผลการ ดำเนินงานไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขต่อไปอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม ผู้บริหาร ครูและนักเรียน จะต้องมีการ ปฏิบัติตามแผนงานตามอัตลักษณ์ของโรงเรียน และสร้างกลไกในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม มีการวัดผล และประเมินผล กำกับ นิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง
2. โรงเรียนควรใช้ข้อมูลและผลการประเมินในการปรับปรุงโครงการโรงเรียนคุณธรรมให้มี ประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารต้องสร้างความเข้าใจร่วมกันทุกฝ่าย และใช้กิจกรรมเป็นกลไกหลักในการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน ตามโมเดลโมเดลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมในบริบทจังหวัดสกล

รูปภาพที่ 1 โมเดลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมในบริบทจังหวัดสกล

3. โรงเรียนควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนแกนนำ ถอดบทเรียน และนำไปพัฒนาต่อยอดให้เกิดความยั่งยืน โดยสนับสนุนการจัดทำแผนปฏิบัติการ ติดตามนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ และจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทุกฝ่าย นอกจากนี้ ควรมีการประเมินผลพฤติกรรมนักเรียน และประชาสัมพันธ์ขยายผลสู่ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่องการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวพัฒน์ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ด้วยการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth interview) จากผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกลุ่มผู้รู้แจ้งชัด (Known Group) รวมทั้งการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้สามารถแก้ไข ปรับปรุงการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรมให้สอดคล้องตามบริบทพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. 2559. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2567, จาก

https://www.petburi.go.th/web/index.php?option=com_content&view=article&id=550:-2559&catid=37:2012-11-08-09-01-22

เกรียงไกร ผาตไธสง. (2562). แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).

ThaiLIS. https://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

นารี จันคง. (2564). บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

ThaiLIS. https://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

นิรินทร์ วิทยาเกียรติเลิศ และวัลลภ รัฐนิตรานนท์. (2561). ความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเจ้าหน้าที่ในสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์). วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา, 7(1), 214–224. [https://so03.tci-](https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JIRGS/article/view/229621/156245)

[thaijo.org/index.php/JIRGS/article/view/229621/156245](https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JIRGS/article/view/229621/156245)

- โนรธายดา มามะ. (2562). การดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมในโครงการกองทุนการศึกษา รุ่นที่ 3 (ภาคใต้) (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์). ThaiLIS. https://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พระมหาธศรั อธิสิทธิ์. (2563). การบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.ต้นแบบ: กรณีศึกษาโรงเรียนในจังหวัดสกลนคร (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร). ThaiLIS. https://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- ภัทรภรณ์ ดวงตา. (2563). สภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี). ThaiLIS. https://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- ศรีรักษ์ เรืองรัตน์. (2563). แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย). ThaiLIS. https://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- ศิราณี ฤทธิเดช. (2565). การพัฒนาการดำเนินงานตามแนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา). ThaiLIS. https://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2567, จาก https://www.petburi.go.th/web/index.php?option=com_content&view=article&id=550:-2559&catid=37:2012-11-08-09-01-22
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล. (2567). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2567, จาก https://www.sesao.go.th/news_form3
- สถาบันพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวพัฒน์. (2564). หลักการและกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม “4+6 โมเดล” (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- สุธัญชนก ทรัพย์ย้อย. (2558). บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา, 2(2), 50–70.
- สุภา ผ่องอุบล. (2556). การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา). ThaiLIS. https://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

วีระยุทธ ชატะกาญจน์. (2552). *เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ* (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ: วี พรินท์.

Elmore, R. F. (1979, December). Backward mapping: Implementation research and policy decisions. *Political Science Quarterly*, 94(4), 601–616.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed., pp. 727–728). New York: Harper & Row.